

DOMINIKA ŻUKOWSKA-GARDZIŃSKA

Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw

ORCID 0000 0002 9335 7927

EDYTORIAL

Spółczeństwa wyrosłe na gruncie tradycji chrześcijskiej na opisanie tego, kim jest człowiek, posługują się pojęciem osoba. Jednak sami chrześcijsanie, szczególnie Ci pozostający w kontakcie z różnymi kulturami świata, sygnalizują, że jest to pojęcie niezrozumiałe i trudno posługiwać się nim, aby wyjaśnić innym cywilizacjom, chrześcijską wizję świata zbudowaną na personie. Z drugiej strony współczesne idee humanistyczne rozwijające się w społeczeństwach demokratycznych, nie rezygnują z pojęcia osoba, ale nadają mu nowy wymiar stosując określenia „osoba przyrodnicza”, „osoba zwierzęca”, „osoba szkolna”. Znaczy to, że ze wszystkich cech i atrybutów opisujących osobę (niepowtarzalność, wyjątkowość, indywidualność, racjonalność, świadomość, wolna wola, zdolność a nawet potrzeba budowania relacji, umiejętność autorefleksji, potrzeba transcendencji) za najważniejszą uznaje się indywidualność jednostki, która domaga się akceptacji dla siebie, taką jaką ona siebie rozpoznaje. Pojawiająca się coraz częściej krytyka antropologii chrześcijskiej ogniskuje się wokół negowania natury człowieka jako wyłącznie męskiej lub kobiecej oraz protestu wobec ustanowienia człowieka na szczycie hierarchii istot żyjących, któremu wszystko miałoby być poddane (biblijne „czyńcie sobie ziemię poddaną”). Być może punktem wiążącym wszystkie te poglądy jest trwanie w monologach, wyalienowanych i niepowiązanych ze sobą.

Dostrzeżliśmy, że pytanie o personalizm i możliwości jego wykorzystania dla wyjaśnienia człowieka i jego relacji jest podejmowany w różnych dziedzinach nauki takich jak praca misyjna, eschatologia, teologia ciała, neurobiologia, psychologia czy komunikacja. Oddajemy więc w ręce czytelnika numer poświęcony refleksji na temat pojęcia osoby i wyzwaniach jakie to pojęcie współcześnie ze sobą niesie. Publikowane teksty powstały z inspiracji projektu „Personalistyczny model teologii w służbie komunikacji międzypersonalnej”, Projekt finansowany ze środków budżetu państwa przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Programu „Społeczna odpowiedzialność nauki II”.

Część tekstów jest refleksją nad współczesnymi wyzwaniami misyjnymi i ewangelizacyjnymi realizowanymi w różnych częściach świata, gdzie jak zwracają uwagę autorzy nie można zagubić personalistycznej relacji człowiek – Bóg i kryterium podmiotowości osoby. O różnych aspektach tych wyzwań traktują teksty ks. Josepha Abu, ks. Marcina Głąbka, ks. Tomasza Szyszki czy ks. Adama Wińskiego. Z tekstami tymi dialoguje refleksja na temat fundamentów chińskiej filozofii, gdzie nie występuje pojęcie osoby jako autonomicznej jednostki. Analizy tej zasadniczej dla ewangelizacji różnicy podjęli się ks. Dariusz Klejnowski-Różycki oraz Maria Biernat. Z kolei ks. Andrzej Jastrzębski zaproponował analizę człowiek jako podmiotu duchowego w kontekście danych, jakimi dysponują na dzień dzisiejszy neurobiologia, psychologia, filozofia oraz teologia. Na gruncie teologii ciała Katarzyny Parzych-Blakiewicz zadała pytanie jak mówić o teologicznym sensie dążenia do jedności i komunii osób w sytuacji kryzysów komunikacyjnych między ludźmi? Safia Al-Shameri jako reprezentantka islamu, bada fundamentalną strukturę światopoglądu Koranu, ze szczególnym uwzględnieniem relacji między Bogiem a ludźmi. Tematyczną grupę tekstów kończy refleksja ks. Andrzeja Draguły nad postulatami bardziej personalistycznego, a nie rzeczowego czy fizykalnego ujęcia rzeczywistości eschatycznej.

W tomie znalazły się także artykuły Dariusza Kłosińskiego z obszaru kanonicznego prawa karnego na temat podziału władzy oraz

refleksje kardynała Newmana na temat Sensus Fidelium autorstwa
Shauna Prossera.

DOMINIKA ŻUKOWSKA-GARDZIŃSKA

Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw

ORCID 0000 0002 9335 7927

EDITORIAL

Societies shaped by the Christian tradition commonly employ the concept of the *person* to articulate what it means to be human. Yet, even among Christians, particularly those engaged in intercultural contexts, there is increasing recognition that this notion is often opaque and inadequate for communicating the Christian worldview to civilisations rooted in different anthropological frameworks. At the same time, contemporary humanist currents within democratic societies have not dispensed with the concept of the person but have instead expanded its application, introducing terms such as “natural person”, “animal person”, or “educational person”. Such usages indicate that among the various attributes traditionally ascribed to the person (uniqueness, individuality, rationality, self awareness, free will, relational capacity, even a need for transcendence), the characteristic now most emphasised is individuality — that is, the self’s demand for acceptance precisely as it perceives itself to be.

Recent critiques of Christian anthropology increasingly centre upon two points of contention: first, a rejection of the view that human nature is essentially male or female; and second, a protest against the theological anthropology which places the human being at the apex of the hierarchy of living beings, endowed with dominion over creation (cf. the biblical mandate to “subdue the earth”). These tensions may well reflect a broader

fragmentation of discourse, an entrenchment in isolated, unshared monologues.

We have observed that the question of personalism and its relevance for understanding the human being and human relationships is being taken up across multiple disciplines, including missiology, eschatology, theology of the body, neurobiology, psychology, and communication studies. It is in this context that we present the current issue, dedicated to the exploration of the concept of the person and the challenges it poses in our time. The contributions published herein are inspired by the project *A Personalist Model of Theology in Service of Interpersonal Communication*, funded by the Polish Ministry of Science and Higher Education within the framework of the programme *Social Responsibility of Science II*.

Several of the articles presented here reflect on contemporary missionary and evangelising challenges as encountered in diverse regions of the world. As the authors emphasise, it is imperative that the personalist dimension of the human–God relationship, as well as the criterion of human subjectivity, is not lost in such undertakings. These issues are addressed in the contributions by Fr Joseph Abu, Fr Marcin Głębek, Fr Tomasz Szyszka, and Fr Adam Wiński. Engaging in dialogue with these texts is a reflection on the foundations of Chinese philosophy, where the concept of the person as an autonomous individual is absent. This fundamental difference, crucial for the work of evangelisation, is analysed by Fr Dariusz Klejnowski Różycki and Maria Biernat. Fr Andrzej Jastrzębski offers a study of the human being as a spiritual subject in light of contemporary findings from neurobiology, psychology, philosophy, and theology. Within the field of the theology of the body, Katarzyna Parzych Blakiewicz raises the question of how to speak meaningfully about the theological significance of the pursuit of unity and communion of persons amid crises in human communication. Safia Al Shameri, writing from an Islamic perspective, examines the foundational structure of the Qur’anic worldview, with particular emphasis on the relationship between God and human beings. This thematic section concludes with a reflection by Fr Andrzej Draguła on the call for a more personalist—rather than material or physical—understanding of eschatological reality.

This volume also includes an article by Dariusz Kłosiński on the division of powers in the context of penal canon law, as well as a study by Shaun Prosser exploring Cardinal Newman's reflections on the *Sensus Fidelium*.